

ΜΑΘΗΜΑ ΙΧ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatini laedit. Maritus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolore magno cultrum extrahit et delictum punire parat. Populum concitat et Tarquinio imperium adimit. Liber iam populus Romanus duo consules, Iunium Brutum et Tarquinius Collatinum, deligere constituit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα.

Μονάδες 20

B.1. Να βάλετε σε κύκλο τη σωστή απάντηση:

1. Οι ομοιότητες της Λατινικής γλώσσας με την Ελληνική οφείλονται εν μέρει και:

- i. Στην κοινή τους καταγωγή από την Ινδοευρωπαϊκή.
- ii. Στην ακμή του εμπορίου.
- iii. Στην κατάκτηση της Ιταλίας από τους Έλληνες.

2. Ο πρώτος άνθρωπος που οργάνωσε στη Ρώμη θεατρικές παραστάσεις στα Λατινικά ήταν:

- i. Ο Λίβιος Ανδρόνικος.
- ii. Ο Οράτιος.
- iii. Ο Κικέρωνας.

3. Το πρώτο λογοτεχνικό είδος που ακμάζει στη Ρώμη είναι:

- i. Η τραγωδία.
- ii. Η κωμωδία.
- iii. Το έπος.

4. Η λέξη «imitatio» σημαίνει:

- i. Ανταγωνισμός.
- ii. Δημιουργική πρόσληψη
- iii. Δημιουργικός διάλογος.

5. Στους ποιητές που δημιουργούν στους Αυγούστειους χρόνους δεν ανήκει ο:

- i. Βεργίλιος.
- ii. Οβίδιος.

iii. Κάτουλλος.

Μονάδες 10

B.2. Να βρείτε με ποια λέξη από το ζεύγος νεοελληνικών λέξεων της στήλης Β' που σας δίνεται έχει ετυμολογική συγγένεια καθεμιά από τις λατινικές λέξεις της στήλης Α'.

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
septimus	i. επτάπτυλη ii. εφαλτήριο
modo	i. μοϊκανός ii. μοντερνισμός
lacrimis	i. δακρύβρεχτος ii. δανεισμός
vulnere	i. επούλωση ii. εφάμιλλος
punire	i. πυγμαχία ii. ποινικολόγος

Μονάδες 10

B.3. Να συμπληρώσετε τις περιόδους λόγου της Νέας Ελληνικής που ακολουθούν με την επιλογή της κατάλληλης στερεότυπης λατινικής φράσης από αυτές που σας δίνονται παρακάτω.

1. Οι δύο πλευρές δήλωσαν ότι οποιαδήποτε παραβίαση των όρων συνθήκης θα θεωρηθεί

i. casus belli

ii. carpe diem

2. Η αίτησή σου για την πρόσληψη στην εργασία πρέπει να συνοδευτεί και από ένα πολύ καλό

i. alter ego

ii. curriculum vitae

3. Η Ελλάδα δήλωσε ότι, παρά την προκλητική πολιτική της Τουρκίας για τα κυριαρχικά της δικαιώματα στο Αιγαίο, θα δεχτεί τον Τούρκο υπουργό εξωτερικών ως

i. primus inter pares

ii. persona grata

4. Ο Καβάφης στα ποιήματά του δίνει ένα αξιοπρέπειας και ηθικής διαβίωσης.

i. mutatis mutandis

ii. modus vivendi

5. Όλοι λυπήθηκαν για την απώλεια του φίλου τους και κατέθεσαν ένα σημαντικό ποσό σε φιλανθρωπικό ίδρυμα για την ανάπαυση της ψυχής του.

i. in memoriam

ii. in medias res

Μονάδες 10

B.4. Να γράψετε ό,τι ζητείται για τους παρακάτω τύπους.

regum: η αφαιρετική ενικού.

hoc: η γενική πληθυντικού του θηλυκού γένους.

perdit: γ' πληθυντικό οριστικής υπερσυντελικού στην ίδια φωνή που βρίσκεται ο τύπος.

Filius: η κλητική ενικού.

rudicitiam: η ονομαστική πληθυντικού.

laedit: το απαρέμφατο ενεστώτα στην παθητική φωνή.

Maritus: η αιτιατική πληθυντικού.

pater: η γενική πληθυντικού.

eam: η αντίστοιχη πτώση στο αρσενικό γένος.

inveniunt: το αντίστοιχο πρόσωπο στον ίδιο χρόνο στην οριστική στην παθητική φωνή.

Illis: η ονομαστική ενικού του ουδετέρου γένους.

cultro: η γενική πληθυντικού.

interficit: το β' ενικό στην οριστική παρατατικού και το γ' πληθυντικό στην οριστική μέλλοντα Ενεργητικής φωνής.

adimit: το β' πληθυντικό στην οριστική του παρακειμένου στην ίδια φωνή.

Liber: η γενική ενικού θηλυκού γένους και η αιτιατική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος.

deligere: το γ' ενικό στην οριστική Μέλλοντα Ενεργητικής φωνής και α' πληθυντικό οριστικής Συντελεσμένου Μέλλοντα Ενεργητικής φωνής.

constituit: το β' πληθυντικό στην οριστική Παρατατικού Ενεργητικής φωνής.

(μονάδες 20)

B.5.α) « [...] femina [...] cultro se ipsam interficit»: να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους στις λέξεις της περιόδου που σας δίνεται στον άλλο αριθμό.

(μονάδες 5)

β) Να αντιστοιχίστε τις λατινικές λέξεις της Α' στήλης με τη γραμματική τους αναγνώριση στη στήλη Β'. Για τον ακριβέστερο εντοπισμό του γραμματικού τύπου που ζητείται, να λάβετε

υπόψη σας, όπου το κρίνετε αναγκαίο, τη συντακτική λειτουργία του στο εξεταζόμενο κείμενο. Στη στήλη Β΄ περισεύουν τέσσερις χαρακτηρισμοί.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. modo	i. γ' ενικό πρόσωπο Παρακειμένου ενεργητικής φωνής
2. uxoris	ii. α' πληθυντικό πρόσωπο Παρακειμένου ενεργητικής φωνής
3. maestam	iii. αφαιρετική ενικού
4. aperit	iv. αιτιατική ενικού
5. punire	v. αιτιατική πληθυντικού
	vi. ονομαστική πληθυντικού
	vii. γενική ενικού
	viii. απαρέμφατο Ενεστώτα Ενεργητικής φωνής
	ix. γ' ενικό πρόσωπο Ενεστώτα Ενεργητικής φωνής

(μονάδες 5)

Μονάδες 30

Β.6.α) Στο απόσπασμα «Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatini laedit» να εντοπίσετε πέντε λέξεις οι οποίες βρίσκονται σε γενική πτώση και να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα, αναφέροντας τη συντακτική λειτουργία καθεμιάς και τον όρο που προσδιορίζει:

Λέξη στο κείμενο σε γενική	Συντακτική λειτουργία	Όρος που προσδιορίζεται

(Μονάδες 10)

β) Να μετατρέψετε τα ρήματα της παρακάτω περιόδου λόγου σε απαρέμφατα ενεστώτα (μονάδες 3+3) εξαρτώμενα από το Brutus debet. Στη συνέχεια να δηλώσετε το υποκείμενο των απαρεμφάτων και να το αιτιολογήσετε (μονάδες 4).

Populum concitat et Tarquinio imperium adimit.

(μονάδες 10)

Μονάδες 20